

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4 sz.

Egy helyes megfigyelés.

Írta: Virág László csendőrszázados.

Nem ritkán esik meg, hogy különösen nagyobb fontosságú esetek színhelyén akár tudatlanságból, akár gondatlanságból vagy szándékosan a létezett nyomok, melyek a nyomozásra igen lényegesek, valaki által vagy teljesen megsemmisítettek vagy megváltoztatnak s a nyomozó csendőr ezt látva, — mert mindig azt hallja, hogy a helyesen megejtett helyszíni szemle képezi alapját egy sikeres nyomozásnak, — zavarba jön s feleli, hogy helyszíni szemlét az ilyen nem várt esetben közvetve, puhatolás útján, azaz a helyszínen először megjelent szemtanuk bementésai alapján is lehet tartani, illetve legalább hozzátételleg meg lehet állapítani, hogy, ha a nyomozó csendőr lett volna az első szemtanu, vagy ha a nyomok teljesen épek maradtak volna, mit lehetett volna tapasztalni olyant, a mi a további nyomozó cselekményeknek irányt szabhat.

Ilyen esetekben különös gondot kell fordítani arra, hogy a nyomok mily módon és mily czelzattal lettek megváltoztatva vagy megsemmisítve, mert ha érdek, szándékoság lappang ezen úgynevezett védekezés vagy mondjuk eltussolás mögött, egy erős támpontot talál a nyomozó közzeg a további nyomozó-cselekményeknek irányítására.

Egy ilyen esetben megejtett nyomozás lefolyása a következő volt.

*

1903. évi január hó 7-én virradóra Sass Pál felsőszentgyörgyi tanyai lakos a felsőszentgyörgyi határban a Budapest felé vezető út mellett az árkon belül háromnégy lépésnyire egy szántáson meggyilkolva találta Lakatos János szintén felsőszentgyörgyi tanyai lakost, s mert a felismert hanyatt fekvő hulla mellére egy üres pénztárca volt téve, ő is mindjárt rablógyilkosságra gondolt.

Sass a meggyilkoltnak a közeli tanyáján lakó Mari és Juli nevű leányait azonnal értesítette a látotokról, kik a hullát a nélkül, hogy az esetről a bíróságot vagy csendőrséget értesítették volna, azonnal beszállították Jászberénybe.

Nemcsak ezzel, de azzal is, hogy a helyszínen a falajt össze-vissza taposták, a nyomozást szerfelett megnehezítették.

Még az nap a hulla bizottságilag felboncoltatott s a boncolásnál az esetről értesült Zingay Gyula járásörmester (akkor még csak örmester), mint illetékes örsparancsnok a nyomozás érdekében jelen lévén, az orvosok azon szakvéleményéről értesült, hogy a halál fojtogatás következtében állott be, de maga is látta, hogy a nyakon igen erős szorítás nyomai vannak, a gége majdnem teljesen össze van zúzva, s a sérülésekből ítélve, nem valószínűtlen, hogy a gégetájra még csizmasarokkal is intéztetett egy-két rugás a földre való leterelés után.

A járásörmesternak feltűnt, hogy a nyakon látszó fojtogatási nyomok látszólag egy oldalról és pedig balkeztől eredhetnek, s hogy különösen nagy tenyerű és hosszú uju egyéntől származhatnak.

Épen ezen körülmény képezte a nyomozásnak, — a mint látni fogjuk, — hejyes kiinduló pontját.

Számon tartotta azonban a járásörmester azon furcsa jelenséget is, hogy a hozzátartozók a hullát siettek Jászberénybe beszállítani s ezen eljárás mögött bizonyos czélzatosságot vélt lappangani, ezért a helyszíni szemlét arra is kiterjeszkedve igyekezett megtartani, hogy a található nyomok arányban állanak-e az ott megjelentek számával s hogy a szükségesnél nagyobb mozgólódás, esetleg szándékos taposás nem fedezhető-e fel?

Bár a nyomok ezen ötletet feltétlenül nem támogatják, mégis a járásörmester tovább táplálta azon gyanúját, hogy a nyomok elváltoztatása, eltüntetése nem tudatlanságból, hanem szándékoságból származik, mit megerősített benne a hulla hirtelen elszállítása is.

Szemle után a meggyilkolt házbeliei és a környékbeli tanyai lakosok kikerdezettek, miközben a meggyilkolt Mari nevű leánya azt hangsúlyozta, hogy apját csak pénzeért gyilkolhatták meg, mert pénzt mindig magával szokta vinni s ez alkalommal is négy-öt ezer korona pénz lehetett nála, a melynek nyoma sem találtatott ugyan a hullánál, illetve csak annyiban, hogy az üres pénztárca a helyszínen maradt, s a lány mindjárt tápot is igyekezett adni azon gyanúnak, hogy a meggyilkolt volt cselédjei lehettek a tettesek.

Bár ezen körülményeket sem tévesztette a járásörmester szem elől s a nyomozást ily irányban is fogantatosította, melynek folyamán a volt cselédek feltétlenül tisztázták magukat a gyanu alól, mégis, mert a lény ezen gyanusítása, erősködése a már felmerült

gyanus körülményekkel összefüggésben látszott lenni, igyekezett az érveket egy fedél alá hozni.

Tehát nem maradt más hátra, mint kikutatni, hogy a meggyilkolt hogyan került a tett színhelyére, ki tudhatott arról, hogy a színhelyen előtalálható s különösen, hogy a fennebb érintett gyanúok összeegyeztethetők-e általában az ez esetben fennforgó egyéb körülményekkel?

Megállapította, hogy a meggyilkolt előző nap, azaz január 6-án Jászberényben járt, onnan délután négy-öt óra közt indult haza egyedül gyalogzettel s így a távolságnál fogva délután hat-hét óra között érhetett a tett színhelyére, mikorra orvosi vélemény szerint is a halál bekövetkezte tehető volt.

Tehát nem volt más mód, mint arra következtetni, hogy a tett színhelyén egy vagy több egyén reá lesett, a ki tudta, hogy mi járatban van s biztosra vette, hogy alkonyat után tér baza.

Bár nem volt kizárva, hogy rablási szándék is fennforog, mégis azon meggyőződés érlelődött meg a járásörmesterben, hogy valami egyéb érde. szülte a cselekményt.

Bizalmas uton kitudta a járásörmester, hogy a meggyilkolt Mari nevű leánya, ki a hulla elszállítását sürgette és a helyszínén elő nélkül sokat sürgölődött, forgolódott, Konesik Péter 23 éves szomszéd tanyai legénnyel szerelmi viszonyt folytatott, attól teherbe is esett, a legény az ő kezét meg is kérte, de apja, ki leánya terhességéről nem tudott, ezen házasságba beleyezni vonakodott.

Lakatos (a meggyilkolt), özvegy ember lévén, újból akart nősülni, s már ki is volt tűzve az esküvő, mit leánya Mari mindenáron igyekezett megakadályozni.

Ezen körülmények irányították a gyanut a leányra s a szeretőjére Konesikre, illetve nyújtottak alapot azon feltevésre, hogy vagy ketten együtt lehetnek a tettesek, vagy ha a legény volt egyedül, úgy a leány okvetlen tudott róla.

Konesikéknél házkutatás tartatván, a legény kalapján és több ruháján a már megkísérelt kimosás után is vérfoltok találtak, jobb keze középső ujján pedig nagy sérülés volt, melyről állította, hogy 6-án reggel a lovuk az újját megharapta s a kalapja és ruhája is attól lett véres, amde vesztére, épen hozzátartozói vallomásából kiderült, hogy 6-án délután kezének még semmi baja sem volt s csak 7-én reggel látták először sérülését a szülői.

Ezen körülmények összetalálkozván a boncolásnál tapasztalt azon észlelettel, hogy a fojtogatás balkéztől eredt, de különben is a legény kézfeje túlfajult, ujjai igen hosszúak voltak, azon feltevés volt kézen fekvő, hogy Lakatos a legény kezét vagy megütötte vagy megharapta, mely után utóbbi csak a bal kezére lévén utalva, azzal hajthatta végre a gyilkosságot.

A lány és legény tagadása ellenére megállapított, hogy 6-án egész alkonyatig Lakatosék tanyáján titok-

ban együtt voltak és tervezgettek s azután a legény eltávozta, a helyszínén lesbe állott s majd mikor a tettet fojtogatás és csizmarugások útján elkövette, s Lakatos 1400—1500 korományi pénzét a tárczából elrabolta és az üres tárczát a halott mellére tette, a mint ezt a Lakatosék tanyájától a tett színhelye felé mintegy 200 lépés távolságban felismerhető nyomok igazolták, futva menekült Lakatosék tanyájába úgy 1/28—8 óra tájban és lihegve kérte a meggyilkolt Juli nevű leányát, hogy megsérült kezét kösse be és adjon neki vizet, mert szomjas.

A Konesikéknél újól meg tartott kutatásnál az istálló nádfedelében elrejtve 54 korona pénz megtalálott ugyan, de a legény mindvégig tagadott. Eleinte tagadott a lány is, ki Konesikkel és a bűnjelekkel együtt a járásberényi járásbírósnak lett átadva és vizsgálati fogságban tartva, a bírói vizsgálat során beismerte, hogy a legény a gyilkosság napján este bevallotta neki, hogy apját megölte, de tagadta ezután is, hogy a tervbe előre be lett volna avatva.

Ugyan a bíróság a leányt elegendő bizonyítékok híján hónapokig tartó vizsgálat után szabadlábra helyezte, de Konesikot tizenkét évi fegyházra ítélte el, ki a jogerős ítélet kihirdetése után nyomban töredelmesen beismerő vallomást tett.

Így lakolt elvetemedett cselekedeteért, Zingay járásörmester helyes megfigyelése és sikeres nyomozása folytán egy megalkodott gonosztevő.

Tanulság ebből az, hogy az esetleg megváltoztatott helyszín semmi esetre se tegye a nyomozó csendőrt aggodalmassá, tévőzavóvá, mert időt veszíthet s ez a sikert kockáztatja; s hogy feltűnően elváltoztatott helyzetek mögött mindig valami cselezettség lappang, a mit kutatni és az eredmény érdekében felhasználni kell; s végül, hogy gyilkosság esetében felette fontos, hogy ha csak lehet, a nyomozó csendőr a hulla boncolásánál mindig jelen legyen, minden feltűnő vagy gyanus jelenségre ügyeljen, a jelenlevő vizsgálóbíró, ügyész vagy orvosoktól ezekre nézve kérdésősködjék (ezen urak ilyen esetben mindig szívesen adnak felvilágosítást) s igyekezzék olyan megfigyeléseket tenni, melyek a szolgálat érdekében értékesíthetők, mert nemcsak hogy biztosabb így a siker, de a gyakorlati tapasztalatok is bővülnek s igen sokszor a sérülés, a sértőeszköz minőségére s a halál közvetlen beállta adott orvosi vélemény stb. kitudása és mérlegelése sok felesleges fáradságtól menti meg a nyomozó csendőrt.

A kikerdezésről.

Irta: *Soltész Imre* csendőrfőhadnagy. (Vége).

A bíróságnál szokásos sorrend szerinti kikerdezést tehát ne kövesse a csendőr, mert ez csak alkalmat ad a terheltnek arra, hogy a mentiségül alkalmas meséjé-

elkészíthesse s minden részletét jól átgondolhassa annyira, hogy egyik felelete fedje a másikat.

A terhelt védekezései közt gyakran akadunk olyan momentumokra is, melyek a bizonyítást során döntő befolyást gyakorolnak a terhelt ártatlansága vagy bűnössége mellett.

Nézünk egy párat közelebről. A gyilkosság, emberölés vagy testi sérteség nem ritka eset, hogy a terhelt ruháin talált véryomokra a tettes azt állítja, hogy az nem vér, vagy hogy madár vére.

A bíróság a vegyi vizsgálat után megállapíthatja, hogy vértől származik-e a ruhán talált folt, avagy sem továbbá, hogy a vér ember (emlős állat) vagy madár vére-e? Azt, hogy ember vére-e, avagy emlős állaté-e, megkülönböztetni azonban nem lehet.

A gyermekgyilkosságnál az orvosszakértő meg tudja állapítani, vajjon a gyermek élve vagy halva jött-e a világra.

A terhben volt nőt orvos vagy baba könnyen felismeri. Mint a dactyloscopiából tudjuk, az ujjlenyomatokból a tettes személyazonosságát meg lehet állapítani, pl. ha az üvegen levő ujjlenyomatot, a tettes újja lenyomatával összehasonlítjuk.

Okirathamításoknál a vakarást, aláírástüntőkatok az iráscsakértők görésével állapítják meg.

Mérgezéséknél a megmérgezett hullát, ha már el is volt temetve exhumálják (földből kiásatják) s vegyi vizsgálat után még hónapok múlva is meg lehet állapítani, vajjon nem-e mérgezés és milyen mérgezés volt a halál oka.

Ha tehát a terhelt kikérdezésekor olyasmit hoz fel védelméül, minek igazságát, mint fennebb láttuk, szakértőleg meg lehet állapítani, a csendőr ne kísérelje meg neki kimutatni, hogy a szakértői vizsgálat során állítása valódsága miként dönthető meg, mert lehet hogy az e téren meg laikus terhelt megszeppen s belátva, hogy rossz uton igyekszik magát tisztára mosni, a bíróság előtt ezen állításait letagadja, vagy elhallgatja, s így egy fontos bizonyítékot semmisített volna meg a csendőr fenti magyarázatásával.

A terhelt ilyen védekezéseit tanuk előtt szépen feljegyezzetjük s a bíróságnak bejelentjük, mely majd a szakértői vizsgálatnál a terhelt hamis állításaira ráczafolyán, alapot talál a tettes elítélésére.

Nem mulaszthatom el itt kiemelni, hogy a terhelt kikérdezését a Szolg. ut. 122. §-ában felsorolt esetekben annak személymota zása előz z meg, mert egyrészt ekkor is találhatunk a terheltnél olyan tárgyakat vagy bizonyítékokat, mik a cselekmény elkövetésének beigazolásánál fontossággal bírnak, tehát bűnjelkeket, másrészt biztosítva leszünk a terhelt szökése és támadása ellen, ha a nála levő támadó eszközöket, fegyvert s a szökés elősegítésére alkalmas tárgyakat, papírokat, vitriolt, kötelet stb. elszedjük tőle.

A személymota zásokor szemügyre veendő a terhelt külseje, esetleges sérülései, különös ismertetőjelei, s

azok eredetére nézve kikérdezendő, s ha szükséges és módunkban áll, róluk meggyőződés szerzendő.

Ekkor van alkalmunk például konstatalni, hogy a terhelt homlokán tényleg megvan az a zúzódás, mit valószínűleg a káro ssal történt dulakodása közben keletkezett, a kályha szögletébe ütven homlokát s mit a véres kályhaszöglet is bizonyít.

Minden terheltnek még akkor is, ha a cselekmény elkövetésére bizonyítékaink vannak, védelmének előadását is meg kell engednünk. Mert lehet hogy valaki, például: őt, de nagy kérdés, hogy mint támadó őt-e, vagy önvédelme közben oltotta-e ki támadója életét. Mindezt pedig csakis a terhelt védelmi nyilatkozatának meghallgatása után lehet konstatalni.

Lehet azonban, hogy mi is téves uton keressük a tettest, s akkor mi sem szükségesebb, mint hogy e tévedésünket mielőbb felismerjük, hogy új irányban kutathassunk. Például, ha a terhelt azt állítja, hogy a kritikus időben ő épen lábtöréssel a kórházban feküdt s ezt be is tudja igazolni, akkor ártatlansága kétségtelen.

Megesik azonban, hogy a terheltet védelme előadására felszólítván, az se igent, se nemet nem mond, hanem hallgat. Ekkor fel kell világosítani, hogy hallgatással nem csak hogy ártatlanságát nem bizonyítja, hanem igen is gyanúsít teszi magát, mert elképzelhetetlen, hogy ha ártatlan volna, az ártatlanságát bizonyító körülményeket elő nem adná, hanem azzal, hogy hallgat azt igazolná, hogy nincs semmi bizonyítéka ártatlansága mellett s azért hallgat.

Ebből kifolyólag mondja már a római jogász is, qui tacet, assentire videtur, (a ki hallgat, beleegyezni látszik.)

A terhelt kikérdezését a tanuk kikérdezése előzi meg. A tanut a Szolg. ut. értelmében a többi tanu s a terhelt távollétében kérdezzük ki és pedig két bizalmi férfiú folytonos jelenlétében.

Legtöbb tanu nem akar a dolgról tudni, mert úgy gondolodik, hogy nem fog ő a bírósághoz járni, mert az költséggel és munkamulasztással jár, másrészt, mert fél a terhelt bosszujától, végül mert a pórnp azon oktan hiedellemmel van a tanuskodásról, hogy szegény «törvénybe járni». Nem is egy megy ki közülök szemlesítve a községházáról vagy a csendőrlaktanyából.

Ilyen tanu felvilágosítandó s figyelmeztendő, hogy a látóaktáról vagy ballottaktáról tanuságtételt tenni ember társi kötelessége s erre mindenkit a törvény is kötelez.

A csökönyös tanukat pedig, kikről be van bizonyítva, hogy az esetnél jelen voltak, ha a fenti figyelmeztetésre sem nyilatkoznak, mint tanukat a bíróságnak jelentse be azzal, hogy N. N. állításai szerint az esetnél mint szemtanuk jelen voltak, azonban a nyilatkozattételtől elvből tartózkodnak.

A csendőr különösen a boszuálló természetű terheltek ellen megejtendő tanukikérdezések alkalmával a terheltet úgy őriztesse, hogy az észre ne vegye, ne

láthassa, hogy ki jön ellene tanuskodni; ezt kívánja a tanuk személy- és vagyonbiztonsága.

A csökönnyös tanuk felvilágosítandók, hogy kikérdésük hivatalos titok s a csendőröknek a hallottakat meg akkor sem szabad elárulniok, ha egykor a testületet elhagynák, azonban a közérdek szempontjából ajánlatos, ha nyilatkoznak, s így lehetővé teszik, hogy a terhelt elítéltessek s így a vidéken lakó embertársaikat megszabadjítják a gonosztevő garázdálkodásaitól.

Csakis a tanuságtétel és feljelentésről való ily ferde felfogás mellett tudtak garázdálkodni a szegény legények éveken át, a nélkül, hogy bárki is feljelenteni merete volna őket, inkább valóságos serezet fizettek a haramiáknak, csakhogy békességük legyen tőlük.

Óvakodjunk azonban a terheltet avagy tanukat erőszak vagy fenyegetéssel vallomásra kényszeríteni, nem csak azért, mert az ily erőszakoskodás szigorú megtorlást von maga után, hanem azért is, mert az ily módon kicsalt vallomás értéke a bíróság előtt azonnal halomra dől, mihelyt csak látszata bizonyul be annak, hogy a tanu vagy terhelt csak kiegészérből nyilatkozott úgy, mint a hogy a csendőr jelenti.

Hátra van még a káros, jobban mondva a panaszos kikérdése.

E két elnevezést szándékosan választom el, mert sokszor a panaszos még nem káros s épen ez az, mit fejtegetni szándékozik.

Sok tékozló korhely ember, hogy pazarlásait palástolja, hozzátartozói előtt rémmeséket kohol ki, hogy itt vagy ott támadták meg s fosztották ki s mozgósítja az egész vidék csendőrségét nem létező támadói felkutatása végett.

Kár, hogy a törvény ezekre is ki nem terjeszti a kihágási büntetőtörvénykönyv 40. szakaszát, mert ezek méltán megérdemelnék a büntetést, a miért napokig hiába fárásztják a csendőrséget s nem ritkán ezek miatt kelnek ki az előjárók a sokszor már tehetetlen és tanácstalan legénység ellen, mely hasztalan törekszik ily esetben eredményt elérni.

Vannak végül panaszosok, kik holmijukat betörés, tűz ellen biztosítják, voltaképen pedig maguk a betörők és gyújtogatók vagyoni spekulációból. Ezekkel szemben azonban már van §. a büntetőtörvénykönyvben.

Ilyen panaszosok alapos kikérdése legyen a csendőr legelső teendője mielőtt a nyomozáshoz látna.

A csendőr mondassa el a panasossal az esetet, bírálja meg, vajjon van-e lehetőség a panasos leírásában s megeshetett-e tényleg a panasoson a vagyoni vagy egyéb sérelem. Hogy itt is őleslátással kell bírnia a csendőrnek, az az alábbi esetből is látható.

Egy vidéki postamesternő ledér életet élve, többet költött, mint a mennyi tellett volna. Egy alkalommal félve a felügyelői rovacsolástól, betörést jelentett be az őrsnek azzal, hogy éjjel két kormos alak törte be a ajtózárást s öt lelovással fenyegetve, a pénztárban levő készpénz átadására kényszerítette.

A nyomozó járőr már-már azon volt, hogy széleskörű hajszát indítson az ismeretlen tettesek ellen, midőn a járőrvezető ismerve a postamesternő életmódját kételkedni kezdett a panasos állításában s mérlegelni kezdte, hogy lehetséges volt-e a betörés és kutatását tényleg siker koronázta.

Feltűnt neki ugyanis, hogy a betörés zaját az egy földel által lakó kovács vagy annak családjából bárki is, nem hallotta; továbbá, hogy az éjeli őr, ki mindenkor tanujelét adta éberségének, azt állította, hogy már kora hajnalban köszönt a postamesternőnek, de az neki a betörés felől akkor még semmit sem említett.

Észrevette továbbá a csendőr, hogy a postamesternő kezefején horzsolás van s kutatva a horzsolás okát, megállapította, hogy az ajtózár egy kiálló vasa véres és hogy a zár egy másfél centiméter szélességű vésővel lett felfeszítve.

Kutatásánál a véletlen is segített, mert a szomszédságban lakó kovács épen egyik elveszett hasonméretű vésőjéért szidta inasát, ki kinjában kikotyantotta, hogy a minap a postamesternő járt a műhelyben s távozta-akor észrevette, hogy a köténye alá rejtve, magával vitte a kerestet vésőt. A táviratilag értesített postagigazgatóság kiküldöjtje is terhelő adatokat fedezett fel, a mennyiben feltűnt neki, hogy noha a postahivatalnál már napok óta nagyobb pénzösszeg feküdt, azt a postamesternő a szabályzat értelmében az igazgatóságnak nem szolgáltatata be, hanem hivatalában tartogatta.

Ennyi gyanus körülmény merülven fel a postamesternő ellen, az némi habozás után végre sirva ismerte be, hogy a betörő ő maga volt.

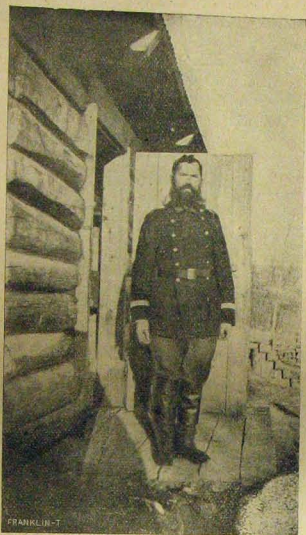
Ime láthatjuk, hogy a panaszos alapos kikérdése sem lényegtelen, mert veli is körülbelül ugy vagyunk, mint az orvos a beteg kikérdésével, hogy annál tisztábban látjuk, hogy hol van a baj, minél részletesebben nyilatkozik a panaszos s minél jobban vesszük őt személyre.

Rendőrakutyák Hamburgban.

A hamburgi rendőrségnél nagyobb csapat kutya van alkalmazásban. A kutyák leginkább a város külső területén, elhagyott helyeken szolgálatot teljesítő őrszemek mellé vannak beosztva.

A kutyákat a rendőrszobák rendszeren saját költséggükön szerzik be, még pedig tanulatlan állapotban és csak tulajdonosaik által lesznek a szolgálatra kiképezve. Mihelyt a kutya a szükséges kiképzési fokot eléri, a rendőrhatalóság veszi át tulajdonába. A német rendőri kutyák nagyobbára juhászkutyák, de más fajjal is próbálkoztak és kielégítő eredményt értek el.

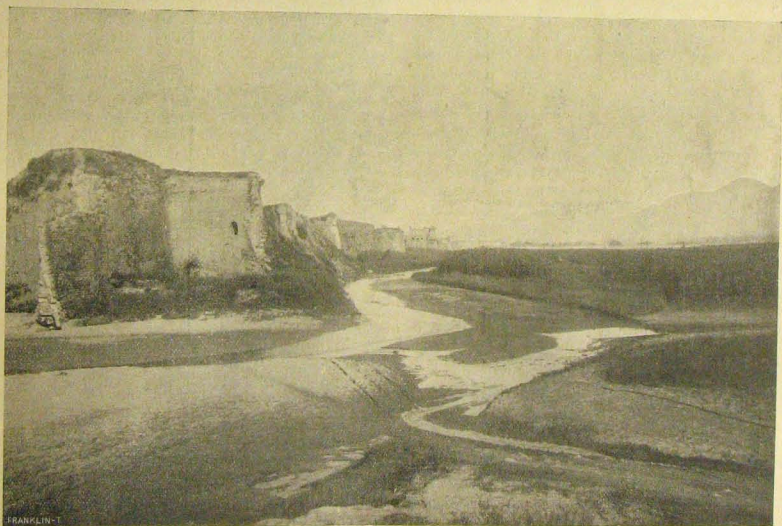
A jelentékeny eredmény, mely a kutyákkal aránylag rövid idő alatt eléretett, legfőképen abban nyilvánul, hogy a város külterülete, mely az előtt hemzsegett a mindenfajta gonosztevők és csavargóktól, most ezektől teljesen megtisztult. A hamburgi rendőrség egyik kiváló

Kozák őrmester.

Mukdeni mandzsui nő.

A nagy khinai fal lebontott része.

eredményeket elért kutyája «Collie», mely a Hamburg-Dehnthei rendőrállomás tulajdonát képezi. Collie skót juhaskutya. hosszu szőrű, rókaszínű, négy éves és 62 cm. magas. Miután vezetője «vad» állapotban megszerezte és teljesen kiképezte, a hatóság vette tulajdonába. Most már két éve van «alkalmazásban» és ez idő alatt «előjárói» teljes megelégedését érdemelte ki. Gyakran vett üldözőbe és tartóztatott fel embereket, kik vezetője elől valami okból menekülni igyekeztek. Az is gyakran megesett, hogy egész idegen embereknek, kik nyílt uton megtámadattak, segítségére sietett. Mint életmentő, Collie különösen olyan esetekben tűnt ki, midőn vezetőjét olyan ittas állapotban levő egyénekre tette figyelmessé, kik mámorukban valamely folyam szélén vagy vasuti töltésen aludtak el és minden perczben a vízbeulás vagy elgázoltatás veszedelmének voltak kitéve.

Hanem Collie legbravurosabb rendőri cselekménye mégis az volt, midőn a mult évben két veszedelmes gonosztevő egyszerre szökvén el vezetője elől, mind a kettőt üldözőbe vette és a szökésben megakadályozta. A nevezetes cselekményt a derék kutya úgy hajtotta végre, hogy míg az egyik gonosztevőt fogaival kabátjánál fogta le, a másiknak előlábaival nyakába csimpaszkodott. Így tartotta a két szökevényt mindaddig, míg vezetője a helyszínére érve, azokat megbilencselve, ártalmatlanná tette.

Hanem persze Collie-t a mennyire becsülik és szeretettel környezik «feljebbvalói», annyira gyűlölik a gonosztevők.

Ennek a gyűlöletnek nemrég csaknem adoztal is esett. Ez év márczius hó 18 és 19 ike közötti éjjelen történt ugyanis, hogy a külterület egyik házánál a derék kutya két gyanús alakra tette figyelmessé vezetőjét, a mint ezek a ház udvarára behatoltak. A rendőr követte a gyanus embereket, de mivel azok eltűntek szemei elől, kutyáját eleresztve, keresésükre küldte. A kutya erre azonnal megfordult és vezetőjétől követve, az utcára futott. A kapu előtt a kutya csakhamar megcsipte az egyik menekültöt és rágorvva, előlábaival vállon ragadta. Ebben a pillanatban lövés dördült el és a szegény kutya a lövéstől eltalálva a földre zuhant, míg a merénylő villámgyorsan elmenekült. A rendőr ugyan üldözőbe vette, de belátva az üldözés céltalanságát, visszatért a kutyához. Collie ott feküdt a kapu előtt és nagy buzgalommal törülgette szemeit a behatolt füst és puskaportlól; mi a mellett bizonyított, hogy a lövedék közvetlen feje mellett hatolt el. A rendőr azonnal gondozás alá vette a kutyát és miután szemeit alaposan kitörülgette, akkor vette észre, hogy a golyó a kutya hátsó lábába hatolt. A lövedékert másnap operatio útján eltávolították és Collie csakhamar teljesen felépült. Csakhogy azóta nagyon bizalmatlan minden idegennel szemben és minden olyan mozdulatnál, melynek célját azonnal felismerni nem képes, nagymérvű nyugtalanság vesz rajta erőt. Ilyen körülmények között

nagyon kérdéses, hogy az esemény nem lesz-e hátrányos befolyással a derék állat jövőbeni szolgálati tevékenységére.

Különbö a rendkívüli kedvező eredmények, melyek a kutyák alkalmazásával elértettek, a hamburgi rendőrséget arra ösztönzik, hogy ennek a kétségtelenül fontos kérdésnek, állandóan a legnagyobb figyelmet szentelje.

KÉPEINKHEZ.

Egy magyar mérnök könyve Mandzsuriáról.

A Magyar Földrajzi Társaság könyvtára czimú vállalatban «Ot év Mandzsuoországbán» czim alatt, Lóczy Lajos kiváló tudósunk elbuzáival, igen érdekes munka jelent meg a napokban Gubányi Károlytól.*

Mandzsuoorszag az utóbbi három esztendő alatt folyton a világhistoria előterében állt, a japán-kinai háború folyamán s a béke megkötésekor is mint a legfontosabb része szerepelt a keletázsiai részeknek. Gubányi öt évig élt itt, építve ez alatt az idő alatt a keletmandzsuri orosz vasut egyik szakaszát. Munkája közben sokféle népséggel volt dolga, érintkezett koreai, mandzsui, kinai és orosz munkásokkal, urakkal; átélte a még élénk emlékezetben élő boxer-lázadás borzalmas eseményeit s a japáni háború kitörésekor, munkáját éppen bevégezvén, jött haza.

Tanulmányok könyvéből a bemutatott néhány kép mellett egy részletet is közlünk a következőkben, melyben a közakokrórl találunk érdekes megfigyeléseket.

«A kellő számú speciális munkaerő kiválasztása és begyakorlása volt a legelső fontos feladat.

Az orosz szabadságolt katonaság soraiól bőven jelentkeztek erőteljes, munkabíró fiatal legények, kik közül kiválogattam a célzajmra alkalmas egyéneket, a kik bár eleinte semmiféle mesterséghez sem értettek, lassanként megtanulták a sziklafurást, a robbantásokat, az ácsokat és állványok felállítását és a kőművesmunkát. A munkások betanítása közben kiismerve az egyszerű embereket, határozottan állíthatom, hogy náluk engedelmesebb, ragaszkodóbb és tisztességtudóbb munkással soha sem volt dolgom, a kik a megfelelő bánásmód mellett minden képzelhető irányban nevelhetők voltak és határozott hajlandóságot mutattak az emelkedésre.

Sokszor eszembe jutott, hogy mennyi bűn terheli az óriási orosz birodalom erkölcsi vezetőit, a kiknek végnélküli indolenciája és határozott rosszakarata alakítja át e minden fejlődésre alkalmas, egészséges fajt a szellemi és erkölcsi elmaradottságban tésedő, nyomorult muzsikká.

A munkások betanítása közben a kinaiakkal is jelentékeny eredményeket lehetett elérni, bár sok fáradság és türelem kellett hozzá, míg valamely előttük új dologba belefogtak, míg a földalatti sziklafurást és az éjjeli munkákat megszokták, de a rájuk fordított fáradság soha sem maradt eredménytelen.

A kinai igénytelenebb ember lévén, mint az orosz, tetemesen olcsóbb bérért dolgozott és így a kinai

* A Magyar Földrajzi Társaság könyvtára. Szerkeszti: Lóczy Lajos «Ot év Mandzsuoországbán» írta Gubányi Károly. Nyelvezetvanyoloz képpel. Ára nyolcz korona. Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és fia) részvénytársaság bizománya.

Kozák tisztok.

munkaerőnek mind nagyobb arányban való alkalmazása az anyagi siker biztosítékául szolgált.

Az egész ős és tél folyamán szakadatlanul folyt az alagúthas a dolog. Közben a vasút mentén egy-két hun-huz támadáson kívül alig történt valami feljegyzésre méltó esemény, a mi az építés rendes menetét megzavarta volna.

Egy alkalommal a vadászokat riasztották meg a fegyveres rablók és alaposan elvették a kedvüket az erdőken való kalandozástól.

A tai-ma-kou-i állomás hivatalnokai közül öten lovon indultak el egy távolabb eső erdőtéjra vaddisznó vadászatra. Valamennyien jó féle golyós fegyverrel voltak felszerelve és reménykedve várták a kinyomozott vaddisznó csorda megjelenését, mikor egy keskeny eresz-kedőn lefelé haladva, a túldoldali hegylejtőről egyszerre egész golyózápor zúdult rájuk. Nagy nehezen tudtak csak visszafordulni, miközben egyik ló halálosan megsebesült esett el a lovasával együtt.

A vadász később a sűrűség védelme alatt szintén megmenekült ugyan, de a vadászkirándulásoktól minden időre elvesztette a kedvét. Több hasonló eset után a Mandzsuria erdeiben folytatott vadászatok sikere mindig főleg attól függött, hogy a kirándulás alatt a hun-huzok nem ejtettek-e el egy-egy vadászt.

A vadászkalandoknál sokkal komolyabb esemény volt az a rablótámadás, a mit a telepüktől mintegy ötven kilométerre eső kis állomás ellen intéztek a fegyveres kinaiak.

Valószínűleg a háború után elszéledt kínai katonaság csapataiból verődött össze néhány száz felfegyverzett ember és éjnek idején megtámadva az állomást, fosztogatni, rabolni és gyilkolni kezdett. A helyőrség mindössze húsz kozák volt; a kik elsáncolt helyeikről biztosan löve, elég jól védték a telepet és több mint

ötven rablót terítették le. A támadók azonban így is tetemes szákmánnyal vonultak vissza és számos orosz meg kínai munkás esett az éjjeli támadás áldozatául.

Ez időben a mi kozákjaink is folyton szigorú őrző-áttek tartották az egész környéken. Feleséges bajtársaikat a kevésbé exponált állomásokra küldték és a legelszántabb legények maradtak meg a különálló magányos őrségeken.

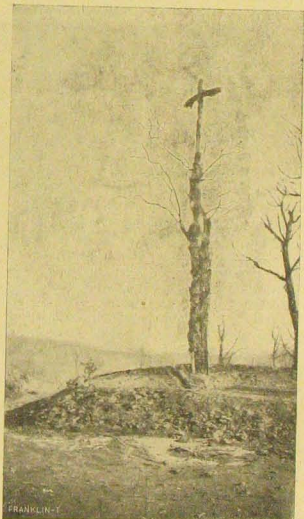
Az alagutnál 16 lovas kozák teljesített szolgálatot, kik a telep körül elsáncolt erődöket építették és szisztematikus védelmi tervet eszeltek ki az esetleges támadásvisszaverésére. A védősáncok legbiztosabb pontján egy szalmacsővéval befent magas pózna volt felállítva, a mi arra szolgált, hogy veszély idején éjjel, a meggyújtott csóva fellobbanó tüze jelezze a menekülőknél a helyet, a hol biztonságban meghúzódhatnak.

Közben a kozákok vígan éltek és az aránylag nem nehéz szolgálat mellett soha sem fogytak ki a mulatozásból. Egy részük a könnyen beállható veszélyek mellett szenvedélylyel hódolt a vadászat élvezetének és az elejtett vaddisznó húsát, vagy a medve és a farkas bőrét értékesítve, elegendő keresethez jutottak. Legnagyobb részük azonban heveréssel vagy vendégeskedéssel töltötte a szabad idejét.

A kozáknak különben sem sok kell ahhoz, hogy jó kedve kerekedjék. Néhány palack vodka és némi kis elemőzsia könnyen virágos hangulatba varázsolja őket.

Ilyenkor aztán megindul a mulatság, nótázás és tánc végtelen végnélkül.

Egy-két harmonikás belefog a legezifrább kamarinszkájába, a mi a friss csárdásunkhoz hasonló tánc, de

A kozákok földsáncza.

kiki magának járja a legképtelenebb mozdulatok változatos sorozatából kicsifrázva.

Eleinte bokázva járják, mindjobban sebesedő ütemben, majd guggon ülve, aztán megint felegyenesedve, pergetyű módjára, hihetetlen gyorsan sarkon forogva, végre vízszintesen, úgy, hogy a tánczolónak csak a lába hegye meg a két könyöke érinti a földet, közben folyton gyors ütemben mozogva folyik a tüzes kamarinszékja. A harmonikás erősen izzadva szünet nélkül fújtatja a hangszerét, a publikum pedig hangos kiabálással és lábdobogással kíséri a zajos mulatságot.

HIREK.

Ehhalálózás. Leitner Frigyes járásörmester, szentlőrinci járásparancsnok május hó 15-én szívizélhűdés következtében meghalt. Váratlanul bekövetkezett halála nejét és három gyermekét borította gyászba. Temetése a bajtársak nagy részvétele mellett május hó 17-én ment végbe.

Ellenszegülés. Horvát Lajos II. örsvezető Fertőrákoson május hó 13-án szolgálatközben a neki ellenszegülő Gullner József fertőrákosi lakossal szemben szuronyát használta s öt súlyosan megsebesítette. A vizsgálat folyamatba tétetett.

Sztrájk. A budai keserű források közül a Pruha Károly és társai tulajdonát képező forrás munkásai magasabb bérköveteléssel sztrájkba léptek. A sztrájkolók ugyan nyugodtan viselkednek, mindazonáltal az esetleges zavargások elfojtására a budaörsi örs egy járőre a helyszínén van.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az alkohol és az állatok. El sem hinnék, ha példák nem bizonyítanák, hogy az állatok is mennyire szeretik az alkoholt. Kapnak is rajta, valahányszor módját ejthetik. Sőt már-már félni lehet, hogy az alkoholizmus még háziállataink közt is elterjed. Az elefánt, medve, ló, kutya és némely emlős állat szenvedélyesen szereti az alkoholt; a medve és a majom sörivásban bátran kiállja a versenyt egy német diákkal. A tyukok nagyon szeretik a pálinkát és egymást török a pálinkás meggyért, a mit pajkos fiuk vetnek oda nekik, hogy gyönyörködjenek a részeg tyukok játékában. Állatseregletek tulajdonosai és állattartói apólok beszélnek, hogy az elefánt akárhányszor ügyes furinghoz folyamodik, csakhogy egy kis itókára szert tehessen; mikor már semmi sem segít, egyszerűen betegségét szimulál, csakhogy alkohol tartalmú orvosságot adjanak neki. A majmot is épen ennél a gyöngéjénél fogva ejtik rablásba az afrikai benszültöttek; egy egész népes majom-család elfogását élvezti egyetlen egy ember. Egy pálinkával telt edényt állít az erdő szélére; a majmok alig hogy megpillantják az edényt, csapatostól rárohannak és hamarosan úgy berugnak, hogy az embert is pajtásnak vélik. A vadász ekkor egy majmot karjánál fogva elkap és megindul vele a falu felé; a többi majom nemhogy nem fut el, talán nem is tudna futni, hanem követve a vadász példáját, egymás karjába kapaszkodva, megindulnak csapatostól a falu felé. Ott aztán elbánnak velük. A papagályok is nagy alkoholisták és sokan berugtatják őket, csakhogy mulatságos viselkedésükben gyönyörködhessenek. Egy ter-

meszetbuvár még a pillangóról is azt hieszteli, hogy részeges és néha holtrészegen fetreg. De mit szóljunk a newyorki sörgyárak lovaról, melyek a sörivást úgy megszokták, hogy a sárga földig leiszzák magukat, s akár hány a delirium tremens tipikus jelei között adja ki páráját.

A napsugarak ereje. A napsugarak erejéről az állítják, hogy harmincz négyoszogláb területre eső sugarak ereje egy lóerővel egyenlő. Az összes napfény ehhez képest óriási, csaknem megmérhetetlen. Ha lehetséges volna a földtől a napig, tehát mintegy húsz millió mérföld magasságban, egy 3600 méter átmérőjű jégoszlopot létesíteni és a nap összes melegét arra irányozni, az óriási oszlop egy másodperc alatti vízzé lenne és csak hét másodperc volna szükséges, hogy a víz gőzzé alakuljon át. Ehhez képest legnagyobb kánikulai melegünk valóságos sarki hideg.

Beoltott puskák. Ilyen is van a világon, legalább az afrikai damarák hite szerint. A dolog magyarázata ez: Afrikának délnyugati részében, a mely a németek birtoka, a császári kormányzó elrendelte, hogy a fegyvereket le kell bélyegezni. A hontentották között azonban nem ment könnyen a bélyegzés, mert a benszültöttek azt hitték, hogy el akarják venni fegyvereiket. Északon, a damarák országában azonban a legszebb rendben bélyegzethették le a fegyvereket. A benszültöttek készségesen hozták el fegyvereiket és örültek is a bélyegzésnek. Ezt pedig egy hadnagy találékonyaságának lehet köszönni, a ki így nyugtatta meg a damarákat:

— **Úgy-e emlékeztek arra, hogy a mikor barmaitok között kiűtött a dögvész, beoltottuk a barmokat és a dögvész megszűnt. Akkor úgy-e jó volt a beoltás? Most a fegyvereiteket fogjuk beoltani, hogy jobban tudjatok löni. Ezt a magyarázatot megértették és elhitték a jó damarák, nyakra-főre hordták fegyvereiket lebélyegezni s most szentül hiszik, hogy ők beoltott puskákkal lövöldöznek.**

A legnagyobb rovar. A legnagyobb rovar a Közép-Afrikában látható fekete moly (Erebus Strik), melynek hossza 11—18 hüvelyk.

Mi okozza a kopaszságot? Állítólag megtalálták volna a kopaszság okát és orvosságát! A kopaszok föl-legezhettek: mert hisz épen ebben rejlik a baj oku, de egyszersmind az orvoslása is. Egy orvos — szükégtelen mondani, hogy amerikai — legalább ezt állítja, még pedig neves orvos: Delos Parker, a detroit-i (Michigan) orvosi egyetem tanára. Szerinte, azért kopaszodunk meg, mert rosszul, tökéletlenül lélegzünk. A tudóink elhasznált, romlott levegője, ha nem lélegezzük azt ki, mint valóságos mérég kerül a véráramba és ennek révén a haj gyökeréhez, a mely így tulajdonképen hiányos, sőt mérges táplálékhoz jut. Parker orvos, hogy elebe végjón minden támadásnak, mintha lehetetlen elméletet dobott volna a nyilvánosság elé, mindjárt eredményre hivatkozott. Kopasz embereket és olyankat, a kik a kopaszodásra már eleve hajlamossággal bírtak, tökéletes és alapos lélegzésre szoktatott; s ime, az eredmény meglepő volt. Mindjárt az első hét eltelte után, a haj szárazsága és merevsége csökkent; tíz hét múlva a hajszáledények visszanyerték teljes tápláló képességüket. Az amerikai orvos állítása szerint még a húsz év óta kopasz koponyán is, a kellőképen végrehajtott gyógyító-eljárás után, gyöngé hajszálak serkedtek ki. Kimutatta, hogy a tökéletlenül lélegző emberek tüdejéből vett levegő, kutyaiba és más állatokba oltva, a szőr teljes pusztulását idézte elő.

KÖNYVISMERTETÉS.

A heveny részesség s ennek büntetőjogi véleményezése különös tekintettel a katonai viszonyokra. (Die acute Trunkenheit und ihre strafrechtliche Begutachtung mit besonderer Berücksichtigung der militärischen Verhältnisse.) Dr. Ewald Stier, Jena 1903. Ára négy és fél márka. — Ezen a czímen igen tanulságos és érdekes könyvet irt egy német törzsorvos, a Vilmos császár akadémiának tanára. Könyve első fejezetében a borszesznek a lelki életre való hatását s a hadseregbe való jelentőségét ismerteti. Igen tanulságos a mit mond: *Úgy a főparancsnokra, mint az alsőbb rangú vezetőkre háboru idején minden csepp borszesz a legveszedelmesebb mérreg, mert ezeknek az eles, bizta látásától, nyugodt, tervszerű és hideg elhatározásától nemcsak nagyszámu embernek, hanem esetleg az egész hazának a sorsa függ.*

Eppen ilyen romboló és káros a borszesz mindazoknál, kik a felderítés súlyos szolgálatát végzik, mert az ő megfigyeléseik s jelentéseik nyomán igazodik a vezető. És éppen a borszesz zavarja meg az észlelés pontoságát, képzelődésekre vezet, indulatokat kelt, időelőtti cselekvésekre és pontatlan észlelésekre visz. Hozzá még a legtöbb ilyen a felderítő szolgálatban végzett észlelés éjjel, az esti vagy reggeli szürkületkor történik, a mikor a legnyugodtabb és legjózanabb ember is képzelődésekre hajlik, másrészt ma az ilyen felderítő szolgálat rendszeren nagy távolságokban kell, hogy történjék, a ki-

Az őrség elosztása.

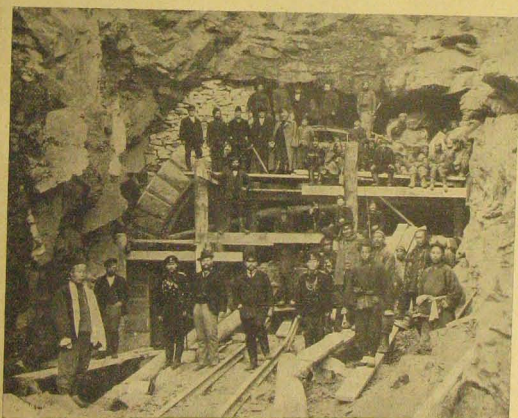
küldötték testileg kimerülnek, rosszul táplálkoznak, érthető okokból amúgy is izgatottak, azért természetes, hogy a szesz italoknak igen csekély mennyisége is a felderítésnek rendkívül fontos munkáját megzavarja, könnyen hamis megfigyelésekre s elhamarkodott, lényegben hibás jelentésekhez vezet. Különösen fontos ennek figyelembevétele a különös szolgálatot végezni szokott lovasokra és a gyalog előőrsokre és őrkre.

Idézi szerző egy orosz orvosnak azt a tapasztalatát, hogy az orosz-japán háboru idején a Charbinban felállított első orosz tábori kórházban 400 elmebeteg között 90-nek baját izsakósság okozta. Említi azon svéd kísérleteket, melyek kimutatták, hogy úgy a cselező lövéseknél, mint a gyorstüzélnél s a kitartó tüzelés-

nél a lövés eredményét a szeszélvezés nagyon megrontotta. Sör ivása után a katonák mind azt hitték, hogy jobban lőttek és 200 lövés közül sör ivása után harminccsal többen tévesztettek, háboruban 30 ellenféllel több maradt volna meg.

Érdekes számadatai között egy, mely a közös hadseregere vonatkozik. Itt 1902-ben egy ezredben 20 katonai törvényszék elé került eset közül 9, 197 fegyelmi eset közül 63 szesz italok élvezetétől eredt. Az indiai hadseregben a szeszszel élő katonák tizenkét-szerte több büntetést kaptak, mint a szeszt nem ivók. Adatai bizonyítják, hogy a szeszszel való visszaélés az illető vidék lakosságának szokásai szerint rontja meg a katonaságot is.

A szesz ellen való küzdelemben az italoknak bizonyos alkalma-
makkor és bizonyos időben való teljes eltiltását javasolja. Hivatkozik arra, hogy Anglia győztes hadvezére Kitchener lord a sudáni háboruban minden szesz italról e tiltotta katonáit. Említi, hogy

Munkások és katonák az alagut kapuzata előtt.

majdnem félszáz év óta minden kulturállamban el van tiltva, hogy a hadgyakorlatokra szeszes italt vigyenek. (Nálunk nem tudunk ilyen tilalomról.)

Könyve nagyobb részében az iszákos állapotban elkövetett bűncselekmények orvosi szempontból való megvéleményezésével foglalkozik, nagy gonddal részekre szedi ezt a kérdést s azt ajánlja, hogy még olyan esetekben is, hol az iszákosság az elkövetett bűncselekményt enyhíthetné, az iszákosság külön büntetendő.

Az iszákosság ellen való küzdelemben ajánlja, hogy a legénységet soha sem kell szeszes italokkal jutalmazni, jobb ilyen célra a dohány vagy szivar. Ajánlja továbbá, hogy a pálinkát tiltsák ki a kázinókból. A pálinka és más szeszes italok helyett ott kávé, teát s más egyéb üdítő italokat áruljanak. Említi, hogy egy bajor ezredben a csapat maga állítja elő a mesterséges ásványvizet.

Ajánlja továbbá, hogy otthonokat létesítsenek a legénységnek (Soldatenheim), a hol azok szeszes italok nélkül is jól találhatják magukat, olvashatnak s más módon szórakozhatnak. Rendkívül fontos a feljebbvalók által történő kitanítás, említi, hogy belügyminiszteri rendeletre Németországban minden új katona kis füzetet kap «alkohol és a haderő» czimvel, a melyből okulást meríthet. Ezt a füzetkét meg is magyarazzák a legénységnek.

Könyve végén a kérdés irodalmát sorolja föl.

Szerkesztői üzenetek.

Névtelen levelekre, továbbá a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre a szerkesztőség nem válaszol.

O. Beérkezett, de még nem került sor rá.

F. J. Forduljon kérdésével előljáró szakaszparancsnokához.

H. 500. T. F. Iavaszi csendőr. Névtelen levélre nem válaszolunk.

Vitatkozók. I. A nyugdíj csak öt évenként emelkedik. 2. Ha a 30. szolgálati évet már betöltötte, akkor 1354 korona nyugdíjra van igénye.

K. M. csendőr. A nem magyar gyalogezredek legénysége pantallót visel.

Á. V. Névtelen levélre nem válaszolunk.

15. Olyan törvény nem létezik.

Zági őrs. I. A beléptidj nélkül és zárórán belül tartandó nyilvános táncmulatsághoz szükséges engedély megadásának joga a községi előjárásból, a beléptidj szünetével zárórán túl tartandó táncmulatságokhoz szükséges engedély megadásának joga pedig a közigazgatási hatóságot illeti. 2. A mulatságot rendező felelősség által hosszabb vagy rövidebb időre elfogadott zenészek díjazására természetnek nem a mulatság helyszínén való beszedése illetve összehordása — minthogy annak kizárólagos rendeztetése a zenészek conventionalis díjazása, — nem tekinthető beléptidjnek.

K. es. cz. őrsvezető Oláhlápos. Az igényjogosultsági igazolvány elnyerése iránti kérelmét — ha erre az 1873. évi II. t. cz. 1. §-ában körülírt igénye már megvan — szolgálati uton, kihallgatásánál kell a tényleges katonai szolgálathoz álló egyénnek előadnia, mely alkalommal a próbairás és az iskolai bizonyítvány is benyújtandó. Az állami utasterek díjazása évi 1400 korona, szabályszerű lakbér és a szakaszának megfelelő uti állányból áll. Ezen állások nem átlépés, hanem kinevezés útján bírtatnak be. Kinevezését kérheti, a négy középosztályalaj töl, vagy utasteri próbaszolgálatot teljesített, avagy utasteri tantályomat végzett, igényjogosultsági igazolvánnyal bíró altiszt.

A. S. őrsvezető. Az ön által említett rendelet a fogalmazványok aláírását nem érinti, emellett azok az eddigi alakban vagyis féltáblásan szerkesztendők.

FEJTÖRŐK.

Betűrejtvény.

Számrejtvény.

Egy férj tizenöt évvel idősebb nejénél, mind a kettő éveinek száma összesen éppen 85-öt tesz ki, kérdés, hogy hány éves a férj és hány éves a nő?

Szótalány.

- aba
- ndröd
- ándör
- óra
- r
- eszó

A vonalak helyére megfelelő betűk teendők, mely által egy fontos egyént kapunk eredményül.

Megfejtési határidő: 1907 június 9.

Mind a három talányt megfejtők között egy darab Erzsébet-királyné sanatoriumi sorsjegyet lesz kisorsolva.

*

Lapunk 18. számában közölt fejtörők helyes megfejtése:

Betűrejtvény: «Hajószerencsétlenség». — Szótalány: «Ember.» — Számrejtvény: «9 9 9.»

*

Helyesen megfejtették: Bátor József őrs. Györgyszentmárton, Kovács János és Kocsis József őrsvezetők Fehérvárcsurgó, Anik János járőrőrmester és neje Debrézse, Kovács II. csendőr Encse, Gémesi M. őrsvezető és neje, Sántha J. őrs. és Tóth J. őrsvezető Budapest, Győrei István őrmester és neje, Hétes István és Görög János őrsvezetők Nagylakon, Anárekovits Ádám pr. es. cz. őrs. Újkécske, Sulán Géza őrsvezető Utemény.

A kisorsolt Erzsébet-királyné Sanatorium-sorsjegyet Kovács János őrsvezetőnek Fehérvárcsurgóra elküldöttük.

NYILTTÉR.*

Állatápolás. Azon czégek közt, a melyek ló-sportcikkék és állatgyógyászati készítmények előállításával és forgalomba hozatalával foglalkoznak, kétségtelenül az első helyet Kwizda Ferencz János czég Kornenburgban foglalja el. Ezen jóhírnevű üzlet 1853 óta arra törekedik, hogy a lóápolás és lóspórt terén csak a legjobb készítményeket hozza forgalomba. A mint annak idején a Kwizda-féle kornenburgi marha táppor és Kwizda-féle Restitio-Buid lovak részére, csakhamar jó hírnévre tett szert és megtartotta mai nagyságra, épp úgy talál újabb időben a Kwizda-féle szabadalmazott gummihordozsalag és egyéb óvőkészülékek lóinak részére a legkedvezőbb fogadtatásra a ló tulajdonosoknál. A Kwizda Ferencz János czég Kornenburgban kívánatra mindenkinek ingyen és bérmentve küldi meg szép képes úrjegyzékét, melyben a sportkedvelők nem egy gyakorlati útítást fog találni.

* Az e rovatban foglaltakért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK

Okirattal megdicsértettek:

A m. kir. I. sz. csendőrkerületi parancsnokság által:
Kiss Gergely járásörmester, zilahi őrs és járásparancsnok, a Krányák János és neje majdi, a Brebán Gábor harakláni, a Kulcsár Lajos diósadi és Argyelán Vazul harakláni lakosokon elkövetett gyilkosságok tettesének kinyomozása és elfogásáért, valamint általában kiváló működéséért.

Székely László őrsvezető, *Lázár Miklós* csendőr cz. őrsvezető és *Szalay József* csendőr, a Bankós Onucz örményesi lakoson 1905. évi július hó 2-án elkövetett gyilkosság tettesének 78 órai kitaró, erélyes és tervszerű nyomozás során való felderítése és elfogásáért.

Ruttkai János őrsvezető, az 1905. évi június havában Szilágycsephen elkövetett gyermekgyilkosság tettesének 26 órai fáradságtalan és erélyes nyomozás rendjén történt kiderítése és elfogásáért.

Szász Péter törzsörmester, a segédtiszt irodában segéd munkási minőségben hosszú időn át tanusított szorgalmas, pontos és eredményes működéséért, valamint teljes megbízhatóságáért

Demény Antal cz. őrmester, törzsörmesterjelölt 10 évet meghaladó csendőrségi szolgálata alatt, csendőri, őrsparancsnoki, szárnyirodai és ruha kezelő bizottsági segéd munkási minőségben tanusított szorgalmas és eredményes működéséért.

A m. kir. VI. sz. csendőrkerületi parancsnokság által:
Liebertritt Adolf cz. őrmester, tanosztálybeli segédoktató, a próbacsendőrök kiképzése körül öt éven át tanusított kiváló szorgalma és buzgóságával elért hasznos működéséért, valamint alárendeltjeinek jó befolyásolása és példás magaviseletéért.

Márkus János cz. őrmester és *Bognár Pál* cz. őrsvezető II. altiszt, Elek Ferencz Velenceze községhez tartozó Pillitz tanyai lakos sérelmére 1906. évi december hó 12-én nagy ravaszsgal és kegyetlenséggel elkövetett gyilkosság tettesének kiderítése alkalmával tanusított ügyes, buzgó és szakavatott eljárással párosult eredményes tevékenységükért.

Mészáros János II. cz. őrmester, egy betörés és egy templomban elkövetett lopás tettesének kiváló ügybuzgalommal és szakavatott eljárással egy rovvott multu furfangos tolvaj személyében történt elfogása és az igazságszolgáltatás kezébe juttatásáért.

Váradí Ferencz járásörmester és *Szilavec Miklós* csendőr cz. őrsvezető, egy több rendbeli lopást elkövetett tolvajbando tagjainak 159 illetve 170 órán át nehéz körülmények között ügyes, leleményes és szakértelemmel vezetett fúrasztó nyomozással történt kiderítése, elfogása és az igazságszolgáltatás kezébe juttatásáért.

Takács Ferencz János őrsvezető és *Nagy Kálmán*

csendőr, egy 6000 korona kárértékű ékszerlopás tettesének s részeseinek 243 órán át teljesített ügyes, leleményes, buzgó s fáradságot nem ismerő nyomozással történt kiderítése, elfogása és az igazságszolgáltatás kezébe juttatásáért, valamint a bűnjelek nagy részének megszerzéséért.

Szabó József V. cz. őrmester, egy testisértés tettesének és egy 600 korona kárértékű, álkulcs használat mellett elkövetett lopás tettesének kiváló ügybuzgalommal s szakavatott eljárás folytán történt kiderítéséért.

Nagy Lajos III., *Váradí Pál* és *Szabó István* III. kaposvári szárnybeli csendőr cz. őrsvezetők, hosszabb csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat terén tanusított szorgalmuk és buzgó tevékenységük által elért eredményekért.

Kovács István V. kaposvári szárnybeli csendőr cz. őrsvezető, hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén tanusított kiváló szorgalma és buzgó tevékenysége által elért számos és szép eredményekért, valamint a csendőrségi szolgálatban való használhatósága és jó magaviseletéért.

Hörváth Imre III., *Szabó Lajos* I., *K. Nagy Pál* és *Kovács János* IV. győri szárnybeli csendőr cz. őrsvezetők, csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat terén tanusított kiváló szorgalmuk, buzgó tevékenységük és eredményes működésükért.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. VI. sz. csendőrkerületi parancsnokság által:
Németh Zsigmond csendőr, az Elek Ferencz, Velenceze községhez tartozó Pillitz tanyai lakos sérelmére, 1906. évi december hó 12-én nagy ravaszsgal és kegyetlenséggel elkövetett gyilkosság tettesének kiderítése alkalmával tanusított ügyes, buzgó és szakavatott eljárással párosult eredményes tevékenységéért.

Varga György csendőr cz. őrsvezető, egy betörés és egy templomlopás tettesének szakavatott nyomozás után történt elfogása alkalmával kifejtett tevékenységéért.

Dezső Ferencz II. csendőr, egy szövetségelt tolvajbando tagjainak 159, illetve 170 órán át, nehéz körülmények között ügyes, leleményes és szakértelemmel vezetett fúrasztó nyomozás után történt elfogása körül kifejtett tevékenységéért.

Göcze József I. cz. őrsvezető II.-od altiszt, *Szabó Ferencz* I. és *Mözner Zsigmond* csendőr cz. őrsvezetők, hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálati terén tanusított ügybuzgalomuk és eredményes tevékenységükért.

Kálmár Imre, *Kovács István* II. cz. őrsvezető II.-od altisztek, továbbá *Beke Pál*, *Nagy Antal*, *Gazdag Bálint* és *Soós Antal* csendőr cz. őrsvezetők, a győri szárny állományában, csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálatban kifejtett szorgalmuk, buzgó tevékenységük és eredményes működésükért.

Házasságra léptek:

Soós Gyula VI. sz. esendőrkerületbeli cz. őrmester
Gál Annával, 1907. április 23-án Nagykapornokon.

PÁLYÁZATOK.

Egy irodatiszti állás a székesfehérvári pénzügyigazgatóságnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 420 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kezelési szakvizsga. Négy középiskolai osztály. Kérvények a székesfehérvári pénzügyigazgatósághoz 1907. évi június hó 15-ig.

Egy irnoki állás a tokaji kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 360 korona, esetleg természetbeni lakás. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a sátoraljai helyi kir. törvényszék elnökéhez 1907. évi június hó 1-ig.

Egy fogházőrmesteri állás a kolozsvári kir. főügyészségnél. Fizetés 1000 korona. Lakpénz pótlékkal 200 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Számolás. Kérvények a kolozsvári kir. főügyészséghez 1907. évi június hó 18-ig.

Egy főfegyőri állás a nagyenyedi kir. orsz. fegyintézetnél. Fizetés 1000 korona. Lakpénz 180 korona. Természetbeni ruházat. Melléilletmény. Magyar nyelv szóban és írásban. Oláh nyelv. Számolás. Börtönügyi szolgálatban való jártasság. Az igazságügyminiszterhez címzett kérvények a nagyenyedi kir. orsz. fegyintézeti igazgatósághoz 1907. évi május hó 30-ig.

Egy hivatalozgalmi állás a sátoraljai helyi pénzügyigazgatóságnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz pótlékkal 180 korona. Ruhailletmény 60 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Egy évi ideiglenes alkalmazás. Kérvények a sátoraljai helyi pénzügyigazgatósághoz 1907. évi május hó 30-ig.

Egy szolgalmi állás a kolozsvári tudomány-egyetemnél. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz pótlékkal 200 korona. Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a kolozsvári tudomány-egyetem rektori hivatalához 1907. évi június hó 10-ig.

Egy főpedellusi állás a kolozsvári tudomány-egyetemnél. Fizetés 1000 korona. Ruhailletmény 100 kor. Természetbeni lakás. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a kolozsvári tudomány-egyetem rektori hivatalához 1907. évi június hó 14-ig.

Egy irnoki állás a nagyváradai kir. törvényszéknél. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 420 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a nagyváradai kir. törvényszék elnökéhez 1907. évi május hó 31-ig.

Egy kataszteri irattárt kezelő irodatiszti állás az eperjesi pénzügyigazgatóságnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 420 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Földmivesszkola és

egy évi gazdasági gyakorlat előnyt nyújt. Kérvények az eperjesi pénzügyigazgatósághoz 1907. évi május hó 31-ig.

Egy irnoki állás a beregszászi kir. törvényszéknél. Fizetés 1400 korona. Lakpénz 360 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Hat havi bírósági kezelési gyakorlat. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a beregszászi kir. törvényszék elnökéhez 1907. évi június hó 3-ig.

Egy irnoki állás a fogarasi kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 360 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a brassói kir. törvényszék elnökéhez 1907. évi május hó 31-ig.

Egy irnoki állás a budapesti kir. törvényszéknél. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 600 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a budapesti kir. törvényszék elnökéhez 1907. évi június hó 15-ig.

Egy hivatalozgalmi állás a budapesti kir. törvényszéknél. Fizetés pótlékkal 700 korona. Lakpénz pótlékkal 300 korona, esetleg természetbeni lakás. Ruhailletmény 100 korona, vagy természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a budapesti kir. törvényszék elnökéhez 1907. évi június hó 7-ig.

Három szolgálai állás a budapesti Pasteur intézet és kórháznál. Fizetés 900, 800, illetve 700 korona. Ruhailletmény 100 korona. Lakpénz 900 korona fizetéssel bíró állásnál 300 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Számolás. Kérvények a budapesti Pasteur intézet és kórház igazgatósághoz 1907. évi június hó 3-ig.

Egy statisztikai hivatali iroda segédtiszti állás Budapest székesfővárosánál. Fizetés 1400 korona. Lakpénz 600 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Egy évi próbaszolgálat. Négy középiskolai osztály. Kérvények a székesfővárosi tanácsához 1907. évi május hó 30-ig.

Egy hivatalozgalmi állás a székeljudvarhelyi pénzügyigazgatóságnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz 180 korona. Ruhailletmény 60 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a székeljudvarhelyi pénzügyigazgatósághoz 1907. évi június hó 26-ig.

Több pénzügyőri vizgatói állás a temesvári pénzügyigazgatóság területén. Napi zsold pótlékkal 2 korona. Laktanyaszzerű elhelyezés. Ruhailletmény 60 korona. Szabályszerű melléilletmények. Magyar nyelv szóban és írásban. Számolás. Nőtlenység. Személyes jelentkezés. Kérvények a temesvári pénzügyigazgatósághoz 1907. évi június hó 11-ig.

Egy irnoki állás makoviczai járás szolgabírói hivatalnál. Kezdő fizetés 1400 korona. Lakpénz 300 kor. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények Sáros-megye főispánjához 1907. évi május hó 30-ig.

Egy hivatalozgalmi állás a topanfalvi kir. járásbírósnál. Fizetés 600 korona. Lakpénz 160 kor. Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a toltai kir. törvényszék elnökéhez 1907. évi június hó 15-ig nyújtandók be.